

V
A
R
J
O

J
E
N

S
A
A

R
I

PATRICIA G. BERTÉNYI

TAMMI

PATRICIA G. BERTÉNYI

Varjojen saari

TAMMI

HELSINKI

© PATRICIA G. BERTÉNYI JA TAMMI 2020

TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ

ISBN 978-952-04-1264-7

PAINETTU EU:SSA

Sinulle R. "When you're with me, baby, the skies'll be blue,
for all my life."

Teille Janette, Albert, Noa, miniBee ja joka ikinen
kummilapsemme.

Äidille. Ja isälle sinne tähtiin.

Mimmi. Tarina jatkuu, kiitos kun olet mukana.

Greta. It gets better. I promise.

Hei Ana(dude), kiitos. Sinä olet minun Tammeni (pun intended).
I see a lot of faith in (t)here, too.

Tammen väki. Happy together.

Ja vilpitön kiitokseni latinisti Aulikki Vuola, että jaksoit korjata
latinanmongerrukseni katu-uskottavaan kuntoon.

Keskiaikaiset häilyvyydet ovat tahallisia ja virheet vain
ja ainoastaan minun.

*You have taken away my companions and loved ones.
Darkness is my closest friend.*

PSALM 88:18

*Cry "Havoc!" and let slip the dogs of war,
That this foul deed shall smell above the earth.*

WILLIAM SHAKESPEARE,
JULIUS CAESAR: ACT 3, SCENE 1, 274–275

*Ange plein de bonté, connaissez-vous la haine,
Les poings crispés dans l'ombre et les larmes de fiel,
Quand la Vengeance bat son infernal rappel,
Et de nos facultés se fait le capitaine?
Ange plein de bonté, connaissez-vous la haine?*

CHARLES BAUDELAIRE, LES FLEURS DU MAL:
RÉVERSEBILITÉ

PROLOGI

Rouen, Ranska, 640 jaa.

Rouenin piispa Pyhä Romanus, äidilleen loppuun asti Romain, pyyhkäisi karheen kaapunsa sivuun ja polvistui paljain polvin kylmälle kiveykselle. Hän risti kätensä, tuki kyynärpäänsä penkkiin ja painoi otsansa käsiään vasten, niin kuin hänen äitinsä oli hänelle opettanut. Näin hän oli aina puhunut Jumalalleen. Polvillaan, nöyränä ja silmät kiinni. Ja tänä iltana hän tarvitsi Isäänsä enemmän kuin koskaan ennen.

– *Pater noster, qui es in caelis, sanctificetur nomen tuum.* Romanuksen ääni vavahti, kun hän kuuli katedraalin kaksoisovienkin läpi rohi-sevan ulinan. Jostain kuului myös ihmisen huutoa, joka katkesi äkisti.
– *Adveniat regnum tuum, fiat voluntas tua sicut in caelo et in terra.*

Romanus vaikenä, sillä hän ei enää halunnut kuulla Isä meidän -rukousta omalla vapisevalla äänellään, joka oli täynnä pohjatonta epäuskoa. Hän oli aina löytänyt lohtua uskostaan, hiljaista voimaa, joka oli ohjannut häntä rauhalla ja viisaudella. Nyt hän ei löytänyt mitään. Ei edes näistä tutuista kirjaimista, sanoista, joita hän oli toistanut tuhansia kertoja. Helvetin ovet oli avattu ja Peto riehui vapaana Seinen rannalla. Tappaen hänen ihmisiään, silpoen, raadellen, seivästäen heitä. Ja hän oli voimaton sen edessä.

– *Libera nos a malo,* hän kuiskasi ja nousi seisomaan alistuneena, väsyneenä ja vanhana. Hänen kunnioitettavat 58 elämänvuottaan olivat päättymässä.

– *Père*. Älkää menkö ulos.

Piispa hätkähti ja pyörähti ympäri. Hän oli luullut olevansa yksin, mutta jostain katedraaliin oli päässyt sisään räsynen mies, jonka vasempaan olkapäähän poltettu merkki puhui omaa kieltään.

– Minä menen teidän puolestanne. Tuuhean parran alta ei näky-nyt huulia mutta miehen ääni oli kantava ja selkeä, hänen aksenttinsa sivistynyt, ryhti suora. – Minut on jo tuomittu. Mieluummin tuo kuin köysi.

– Poikani, ette tiedä mitä sanotte. Romanus hieraisi vihreitä silmiään. Hänen äänensä oli karhea vieläkin, muttei enää vapissut.

– Kuolla voi niin monella tavalla.

– En päästä teitä yksin. Te olette ollut tälle kaupungille hyvä.

Ulvonta jakautui kymmeniin ääniin, se huusi yhdellä ja kaikkien kadotettujen äänellä ja vaati piispaa luokseen.

Rouenin piispa Romanus suoristautui, nosti tummanruskean kaapunsa hupun paljaan päänsä suojaksi. Hän tarttui ovea salpavaan poikkihirteen ja ryhtyi nostamaan sitä ylöspäin avatakseen raskaat pariovet. Tuomittu asettui hänen viereensä ja yhdessä he nostivat hirren sivuun. Puu räsähti kivilattialle ja sen ääni kantautui puuholvien heijastamana joka puolelle kirkkoon. Piispa ja tuomittu katsoivat toisiinsa. Romanus nyökkäsi tynesti, ojensi oikean kätensä ja piirsi ristin likaiseen otsaan.

– *Dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris, ne nos inducas in tentationem.*

– *Sed libera nos a malo*, tuomittu jatkoi ja katsoi häneen vailla pelkoa.

– *Amen*, Rouenin piispa kuiskasi ja he vetivät yhdessä auki jykevät tammiovet.

Viuhuva sade piiskasi Romanusta kasvoille hänen seistessään piispansauvaansa puristaen katedraalin puisilla portailla. Ympäröivä kaupunki oli kaaoksen vallassa. Sen asukkaat olivat paenneet minne olivat pystyneet ja ne, jotka olivat olleet liian hitaita maka-sivat siellä täällä mutaisten katujen varsilla. Tuomittu mies kumar-

tui lähimmän ruumiin puoleen, käänsi tämän selälleen ja katsoi yhdessä piispan kanssa tämän irvokkaaksi naamioksi jähmettyneitä harmaita kasvoja. Mies suoristautui ja kääntyi katsomaan piispaa.

– Ääni tulee Seinen rannalta, Romanus sanoi ja katsoi kaukaisuuteen ennen kuin kääntyi tuomitun puoleen. – Mikä on nimenne, mies? Kertokaa minulle kenen kanssa kuolen.

– Christophorus, tuomittu vastasi ja olisi ehkä sanonut sukunsa nimenkin, mutta vastarannalta kuuluva särisevä ulina hiljensi hänet. Hän värähti tahtomattaan ja oikea käsi hakeutui kohtaan, jossa oli ennen ollut miekka. Hän hapuili hetken käsillään ennen kuin kohautti olkapäitään voimattomasti. Romanus heitti hänelle piispansauvansa ja Christophorus nappasi sen ilmasta. Hän tunnusteli hetken sen painoa, pyöräytti sitä pari kertaa ilmassa ja nyökkäsi.

Romanus ontui portaat alas ja lähti suunnistamaan pimeyden halki kohti Seinen rantaa. – Mennään katsomaan, mikä pahuus kaupunkimme on saastuttanut.

Gargoili kyykki Rouenin yllä kohoavan mäen laella ja tuijotti joen suuntaan. Lokakuun sade viuhui sen ympärillä ja tuulet taivuttivat armotta tammien jykeviä oksia. Puut nitisivät myrskyn kourissa kuulostaen hetkittäin valittavilta lapsilta, mutta ennen kuin äänet ehtivät muuttua epämiellyttäväiksi tuuli ja myrsky käänsivät takkinsa ja taivuttivat oksia eri suuntaan.

Gargoilin terävät korvat nousivat pääläelta pystyyn ja kääntyivät kohti mäkeä ja Seinen rantaa. Turkoosina hohtavat silmät kapenivat viivoiksi, kun se lipoi mietteläänä leukaansa. Raatelukynsien aseistamat sormet toistivat malttamaton ahnetta liikettään vetäen ja työntäen kynsiä piiloon ja esiin. Se kallisti päätään taaksepäin ja imi sisäänsä piispan metallista hajua. Pedon harmaanmustalla suomalaisella naamalla oli vaikeaselkoinen ilme, joko raivoisa tai hurmioitunut, kun se heitti päänsä taaksepäin ja huusi miestä luokseen kymmenillä äänillään.

– *Serpens malus. Pahuuden käärme*, Romanus kuiskasi ja pysähtyi kukkulan puoleenväliin. Hän tunsi rintakehänsä jyskytyksen kurkussaan asti. Oliko se vastalause jyrkälle mäelle vai vain pelkoa, hän ei enää tiennyt. Sade oli jossain vaiheessa lakannut ja jäljelle olivat jääneet viuhuva tuuli ja valittavat puut. Loppusyksyn yössä tuoksuvat ruoho ja mädänneet omenat, omituinen makean ja happaman sekoitus. Paksut pilvet liukuivat kuun eteen ja pimensivät maiseman. Romanus kääntyi katsomaan tulosuuntaan ja näki katedraalinsa tornin ja talojen olkikatot rykelmänä sen ympärillä. Ihmiset eivät enää huutaneet. *Tai heidän huutonsa eivät vain kantaudu tänne asti.*

– *Libera nos a malo*, Christophorus kuiskasi hänen takanaan. Raskas sauva liukui miehen käsistä maahan ja tömähti kumeasti.

Romanus kääntyi takaisin kohti kukkulaa ja joutui hetkeksi sulkemaan silmänsä, niin kirkkaasti pilvien takaa esiin liukunut kuu valaisi korkean ruohikon peittämää maastoa. Hän tuijotti ruohikon keskellä seisovaa kivipaasia. Se liikahti ja suoristautui täyteen pituuteensa. Romain tunsi rakkonsa pettävän.

– *Credo in Deum Patrem omnipotentem, Creatorem caeli et terrae*, Romain kuiskasi uskontunnustusta huomaamatta jalkojaan pitkän valuvaa virtsaa tai viereensä jähmettynyttä Christophorusta.

Peto katseli kaksikkoa pää kallellaan, raatelukynnet täyteen pituuteen ojennettuina ja selkäranka rutisten venytti itsensä yli kahden metrin mittaiseksi. Lyhyet paksut sarvet sojottivat sen päällä taaksepäin ja mustan suomun peittämä iho väreili sen liikkeiden mukana. Hitaasti, kuin heitä mittaillen peto levitti nahkaiset siipensä ja peitti edessään seisovat kaksi miestä niiden varjoon.

– *Qui credit in me, parvulus. Hän uskoo minuun, pikkuinen*, Peto kuiskasi kähisten. Se ojensi kouransa ja hiveli hitaasti kynnellään piispan sängin peittämää poskea. – *Creatoris tui*. Sinun Luojaasi.

*Tirano, Valtellinan laakso, Lombardia, Pohjois-Italian Alpit,
1350 jaa.*

– *Pax et bonum.*

– *Pax et bonum*, veljeni. Apotti nyökkäsi hajamielisesti ja kiirehti askeleitaan. Hänen sandaalinsa läpsyivät paljon rauhallisemmin kiveä vasten kuin hänen sydämensä vaati. Hän kiirehti sivuilleen vilkuilematta käytävää pitkin ja pujahti kirjastoon äänettömästi. Kirjastosta vastaava veli Benedetto astui hänen eteensä kuin tyhjästä, hämmentävän hiljaa ruhoonsa nähden.

– Missä hän on?

Veli Benedetto työnsi kätensä ruskean kaapunsa leveisiin hihoihin ja lähti kulkemaan edellä. Hän purjehti suuren hallin halki ja pysähtyi takaseinällä olevan tammioven eteen. Apotti pysähtyi hänen vierelleen, veti syvään henkeä ja nyökkäsi, työnsi oven auki.

– Missä hän on? apotti toisti kysymyksensä ja odotti ovella, kunnes hänen silmänsä tottuivat vallitsevaan valoon. Steariinia oli kaikkialla ja sen haju oli pinttynyt pysyvästi jyhkeisiin seiniin. Veli Benedetto pysähtyi pulpetin viereen tuijottamaan kumarassa olevaa hahmoa. Hänen huomionsa kiinnittyi nuoren noviisin siroihiin käsiin. Toinen niistä lepäsi veleenillä, jonka pintaan toinen käsi raaputti kiihtyvällä vimmallalla kirjaimia. Kun käsi nousi kastaakseen sulkakynän kärjen musteeseen, veli Benedetto otti täyteen kirjoitetun sivun ja työnsi uuden tyhjän tilalle.

– Kuinka kauan hän on tehnyt tätä? apotti kysyi ja astui askeleen lähemmäksi. Hän otti viimeisimmän sivun käteensä ja tuijotti noviisin kirjoitusta. Hän ei ymmärtänyt siitä mitään. Käsiala oli selkeää, mutta kirjaimet käsittämättömiä, hämmentävän kauniita koukeroita. Ne eivät olleet mitään kieltä, minkä apotti tunsi ja hän oli nuoruudessaan ollut sujuva kirjoittaja viidellä eri kielellä. Edes St. Gallenin luostarin loputtomissa kirjahyllyissä ei ollut koskaan ollut mitään, mikä olisi edes etäisesti muistuttanut tätä.

– Dino. Apotti astui varovasti pojan viereen. Nuoren noviisin otsalta tippui pulpetille hikipisaroita, kun hänen oikea kätensä

puristi sulkaa ja oksensi käsittämättömiä sanoja toisensa jälkeen sivuille. Apotti laski kätensä pojan olkapäälle. Sulka pysähtyi ilmaan ja poika käänsi katseensa apottiin.

– *Sancta Mater. Pyhä Äiti*, apotti henkäisi tempaisten kätensä kauemmas ja katsoi poikaa koskenutta kämmentään kuin se olisi saastunut. Noviisin puhtaat ruskeat silmät olivat kadonneet näkyvistä ja uivat valkuaista myöten mustana.

– *Copiae tenebrorum.*

– Mitä sanoit, Dino? Apotti kumartui ensin lähemmäs, mutta pojan pohjattomat silmät saivat hänet ottamaan askeleen taaksepäin.

– *Copiae tenebrorum. Pimeyden voimat.*

Apotti kalpeni ja nosti kätensä vaistomaisesti suojakseen. *Milites serpentis. Käärmeen armeija.* Ikivanha pahuus, jonka piti olla voitettu. Rouen, jos hän muisti oikein, siellä se oli lyöty maahan. Hän teki toistamiseen ristinmerkin ja peruutti hitaasti pois pojan luota.

Lokakuun viimeinen sunnuntai oli kääntynyt yöksi, mutta pimeyttä ei kuulunut. Vuorensainämät heijastivat valoa alapuolella olevaan kylään asti ja yhä useampi kyläläinen nousi ihmettelemään liian varhain koittanutta aamua. Ilmiliekeissä roihuava luostari valaisi ympäristönsä kuin oranssi aurinko. Joku hakkasi jo ovia ja herätti ihmisiä sammuttamaan tulipaloa, vaikka täältä asti näki, että se oli täysin toivoton tehtävä. Tuli oli syöksynyt kattoon ja nuoleskeli korkean tornin kylkiä rivosti.

– *Il Diavolo è qui! Paholainen on täällä!*

Pörröisiä ja takkuisia päitä ilmestyi ovensuuhun, olkapäiden takaa vilkuili pelästyneitä vaimoja ja lapsia. Moni kyläläinen tunnisti munkin ulkonäöltä. Se ei olisi ollut vaikeaa edes sysipimeässä, mies oli valtava, kuin syöttöporsas. He olivat usein miettineet kuinka suuri osa heidän luostarille maksamistaan veroista meni tuon ihra-vuoren suuhun. Vuoristoelämän ja nälän karaisemat kyläläiset olivat joskus puolileikillään miettineet, kuinka monta ateriaa Porsaasta saisi tehtyä. Talven viimeisinä kuukausina, kun ruokavarastot olivat

vähissä ja kevät vielä liian kaukana, tuosta ajatuksesta oli kadonnut viimeinenkin ripaus hyväntahtoisuutta. Veli Benedetto ei ollut koskaan yksinään lyllertäessään ruhonsa kanssa kylän läpi, jonkun katse seurasi aina häntä. Nyt munkki oli suunniltaan ja hänen pakut poskensa hehkuivat tulipunaisina. Liekkien lämpö alkoi ulottua kylän reunoille asti. Hiki helmeili hänen ajellun päänsä laella, kun hän jatkoi ovelta ovelle toistaen tuota samaa lausetta.

– Mitä on tapahtunut? kylävanhin Mafeo murahti ohitse töpötävälle munkille. – Mikä paholainen?

– Paholainen, veli Benedetto henkäisi kiitollisena hetken tauosta ja pyyhki päälakeaan autuaan tietämättömänä kasvojaan sotkevasta noesta. – Se on luostarissa.

– Mitä sinä puhut? Mafeo oli viisas mies, jo neljäkymmentä pitkää vuotta elänyt, eikä tempautunut muiden hullutuksiin niin helposti mukaan. Jokin munkin pälyilevissä silmissä sai hänet epäluuloiseksi.

– Apotti. Veli Benedetto suuntasi katseensa harmaantuneeseen mieheen ja yritti etsiä tämän ahavoituneiden kasvojen ja ryppyjen syvyyksistä silmiä. – Apotti on kuollut.

Sana levisi kuin kulovalkea ja loputkin kyläläiset tulivat kylän torille. *Tori. Enemminkin kuralammikko.* Mafeon isä oli ollut köyhä ja karu mies, tarkka ylpeydestään ja saman ylpeyden hän oli istuttanut poikaansakin. Kylävanhin pudisti voimistuvalla mutinalle päätään ja huomasi, että joku oli ehtinyt hakea kirveen talonsa seinältä, pari muuta sytyttänyt soihdut. Miehet liikehtivät levottomasti, katse vielä kuitenkin useammin hänessä kuin munkissa.

– Mihin hän kuoli? Mafeo katsoi munkkia kysyvästi.

– Paholainen tappoi hänet, veli Benedetto henkäisi ja purskahti itkuun haudatessaan pyöreät kasvonsa käsiinsä. – Ja nyt se polttaa luostarin!

Mafeo katsoi munkkia mietteliäänä tempautumatta mukaan ympärillään nousevaan huutomyrskyyn. Kesken äänekkäiden parkaisujensa Porsas vilkaisi sormiensa välistä ympärilleen ja nähdessään kyläläisten kiihkon hänen täyteläisille huulilleen nousi

tyytyväinen hymy. Hän piilotti kasvonsa ja hymyn takaisin pulleiden käsiensä suojaan, muttei tarpeeksi nopeasti. Mafeo oli ehtinyt nähdä kaiken.

Kattoparru antoi vihdoinkin periksi ja taittui liekehtiväksi V-kirjaimeksi. Se veti mukanaan suuren palan ylemmän kerroksen kivilattiaa. Ryminä sekoittui luostarin pihalta kuuluvaan sekasortoon ja liekkien rasahteluun, kun ne nielivät ahnaasti puuta kitaansa.

Noviisi kompasteli savusta sokeana eteenpäin ja löysi vihdoinkin kierreportaan alun, sen, jota pitkin pääsi apotin luokse tämän tornissa olevaan huoneeseen. Liekkien kuumuus kihelmöi hänen ihollaan. Kivistä rakennettu luostarin tukirakenne oli vahvistettu aikoinaan puuparruin ja ne imivät nyt ahnaasti tulta sisäänsä. Matkallaan keittiön varastosta kohti apotin huonetta Dino oli nähnyt enemmän kuolleita kuin siihenastisen elämänsä aikana. Hiiltyneitä, karrelle palaneita vääristyneitä kehoja, joista ei voinut tietää olivatko ne koskaan olleet edes ihmisiä, varsinkaan sen jälkeen kun joka paikkaan valuva lainehtiva musta lima peitti ne alleen. Hän piti kädellään karkean kaapunsa reunaa suunsa edessä suojautuakseen edes jotenkin savulta ja kompuroi yskien portaita ylös. Ihon kihelmöinti oli muuttunut kivuksi. Liekkien kuumuus kärvensi. Noviiisin voimat olivat lopussa, mutta syyllisyys piiskasi häntä armotta eteenpäin. Hän oli vapauttanut tämän pimeyden kirjoituksillaan. Nyt tuo pimeys oli saastuttaneet koko luostarin. Ja veli Benedetton, joka usutti kyläläisiä eteenpäin.

Dino tuki käsiään kapean tornin seiniin, nekin olivat alkaneet uhkaavasti lämmetä. Savua oli kuitenkin täällä vähemmän ja hän pystyi ensi kertaa sitten pihamaan vetämään syvään henkeä. Hän suoristautui ja kompuroi loput portaat ylös raollaan olevalle ovelle ja siitä apotin huoneeseen.

– Apotti?

– Taivaan tähden, poika, sulje se! apotti karjaisi kykenemättä irrottamaan katsettaan pöydällä lepäävästä kirjasta ja siitä vyöryivistä mustista madoista. Niitä oli niin paljon, että ne muodostivat

hyllyvän aallon, jokainen liikkui itsenäisesti ja silti osana mustaa tahmeaa mätää, joka loiskahti kirjasta ulos ja levisi lattialle. Hetkessä se oli peittänyt puolet huoneesta ja kirjasta valui loputon määrä saastaa. – Sinä voit koskea siihen!

Dino yritti änkyttää vastausta, muttei saanut itseään liikkeelle. Hän oli luullut, ettei tämä kivilinnoitus hajoaisi koskaan, ja nyt se mureni pala palalta heidän ympärillään.

– Miksi kirja on auki? Dino takelteli ja jotenkin apotti onnistui kuulemaan hänen hauraat sanansa sortuvien seinien jyrinän ja tulen kohinan yli, sillä hän tempautui irti kirjan lumouksesta ja suuntasi katseensa poikaan.

– Benedetto, apotti vastasi täristen ja katsoi haurasta lasta. *Eihän tuo ole vielä edes nuorukainen, poikanen vasta. Luojan tähden.* Miten Jumala oli saattanut jättää tämän heidän varaansa, vanhan tyhmän miehen, joka oli luullut ymmärtävänsä mitä hänellä oli käsissään ja nuoren viattoman pojan, jota Pahuus oli käyttänyt astiaan karatakseen vankilastaan? Millainen Jumala oli sellainen, joka heitti heidät aseettomana keskelle vapaaksi päässyttä helvettiä ja odotti heidän selviytyvän siitä? Tervamainen musta lima matoineen valui loputtomana purona kirjasta kivilattialle ja sieltä tammioven alisen raon kautta portaikkoon. Jossain vaiheessa torni, jossa hänen työhuoneensa sijaitsi, oli kallistunut tulipalon syödessä sen tukia, *laudate Dominum*, sillä lima valui nyt heistä kauemmas antaen hengähdystauon, mahdollisuuden edes miettiä jotain. *Miettiä mitä? Mitä minun pitää tehdä?*

– Ne tarvitsevat toisiaan, Dino parahti yhtäkkiä muistaen miten ne olivat oksentaneet sanoja hänen kauttaan niin kauan, että ne kaikki olivat päässeet kirjan sivuille. Ne olivat piiskanneet häntä päiväkausia, kunnes hän oli saanut sen kirotn kirjan valmiiksi ja piinanneet vielä senkin jälkeen, repineet ja pahoinpidelleet, mutta ne olivat myös paljastaneet oman salaisuutensa. Sitä hän yritti nyt huutaa kai-kin voimin tulen yltyvän kohinan läpi. – Isä, ne tarvitsevat toisiaan!

Apotti katsoi poikaa ja yritti lukea sanat tämän huulilta. Pojan hoikat kädet huitoivat edestakaisin ja hän onnistui näyttämään hel-

lyttävältä variksenpelätiltä, jollainen oli aikoinaan seissyt keskellä hänen isänsä peltoja ja toiminut vuosikausia oivana lepotelineenä pellosta varastelleille variksille. Apotti tuijotti häntä ja ymmärsi vihdoin, mitä tämä toistuvasti eleillään yritti viestiä. Hän hymyili lempeästi pojalle hyvästellen näin hänet ja nyökkäsi.

– *Domine miserere nobis. Herra armahda meitä*, hän kuiskasi, oli kahdella askeleella kirjan luona ja vielä kerran poikaan katsottuaan tarttui siihen kaksin käsin. Mustasta virrasta erottui kaksi kapeampaa säiettä, jotka punoutuivat välittömästi hänen sormiensa ympärille ja alkoivat armotta repiä niitä irti nivelistään. Hänen suunsa aukeni vääristyneeseen huutoon, joka hautautui sortuvan rakennuksen parاهدusten ja ujeltavan tulimyrskyn alle, mutta hänen käsiensä ote piti. Ulvoen tuskasta hän sai revittyä kourallisen sivuja irti. Kirjasta valuva virta kuivui saman tien, mutta sormien ympärille kiertyneet säikeet karkasivat käsivarsia pitkin suoraan apotin kasvojen kimppuun ja tunkeutuivat hänen silmistään, sieraimistaan ja auki olevasta suustaan sisään tuhoten kaiken mennessään. Vanha mies iski sormensa omiin silmäkuoppiinsa yrittäessään repiä sisällään kaivertavaa kipua pois ja kirkui raapiessaan itseään verille, muttei pystynyt lopettamaan. Ne kaivautuivat vastustamattomasti syemmälle ja saavuttivat hänen sydämensä halkaisten sen hetkessä kahtia. Apotti kaatui selälleen kivilattialle, ja vaikka hänen ruumiinsa nytkähtelikin vielä, hän oli hetkessä kuollut.

Dino ei tiennyt itkevänsä, kun hän konttasi ruumiin luokse. Apotin huone oli korkea ja sinne mahtui savua yllin kyllin, mutta luostarin seinät alkoivat antaa periksi ja tulimeri nuoli yhä ylempää viimeisen pystyssä olevan tornin kylkiä. Vieläkin Dino hukkasi kallisarvoista ja yhä harvemmassa olevaa happea nyhkyttämiseen ja kosketti vapisevin käsin rikki ruhjottua takaraivoa. Musta lima oli levinnyt lammikoksi pään ympärille, mutta siinä uineet madot eivät enää sätkineet. Ajatus polvilleen liukumisesta ja silmien sulkemisesta alkoi tuntua yhä paremmalta. *Hetken lepo, ihan pienen hetken vain*, mutta sitten hän erehtyi vetämään vähän syvemmin henkeä ja savu pakotti hänet rajun yskän kouriin. Puuskat raviste-

livat hänen hentoa varttaan väkivaltaisesti ja ajoivat uneliaisuuden hetkeksi silmistä. Kyyneleitä tiputtaen hän yritti olla hengittämättä enempiä savua sisäänsä ja ehkä juuri niiden kyynelten helpottamana hän ehti nähdä sen. Oli mahdotonta, että se oli selvinnyt tästä kuumuudesta, vaikka oli maannut leimuavan kehon alla jo pitkään. Se oli koskematon, yhtä kelmeän valkoinen kuin syntyessään. Dino katsoi apotin käsiin ja niiden rusementamiin sivuihin. Loput kirjasta lojui puoliksi ruumiin alta pilkistäen, anoen häntä luokseen. Dino tarttui kirjaan, joka oli juuri niin viileä kuin hän oli muistanutkin sen olevan. Kuumuus tai liekit eivät olleet pystyneet siihen. Dino työnsi kirjan kasukkaansa kiristävään köysivyöhön ja kumartui vuorotellen yskien ja vuorotellen henkeään haukkoen ruumiin ylle, piirsi ristinmerkin apotin otsaan ja otti sivut tämän kädestä. Pitäen kirjan ja sivut niiden valituksesta huolimatta päättäväisesti erossa toisistaan hän raahautui ikkunan luokse.

Hän tiesi, että ainoa reitti huoneesta oli enää tuo ikkuna-aukko ja senkin takana odotti tulimeri ja pitkä pudotus. Hän ei kyennyt muistamaan kuinka pitkä, mutta oli melko varma siitä, että luita se tulisi murtamaan, ellei peräti tappamaan hänet. Mutta hän ei halunnut kuolla, ei ainakaan palamalla. Jos jotain hänen kehostaan jäisi pudotuksen jälkeen jäljelle, hänen äidillään sentään olisi jotain mitä haudata. Nuorukainen ponnisti seisomaan, kiipesi ikkuna-aukkoon ja työnsi päänsä ulos. Vain kirkuakseen kuin mielipuoli, kun liekkien keskeltä hänen eteensä ponnisti paholaisen äpäpä, hirvittävä musta sarvekas olio, jonka terävät hampaat kiittelivät tiheänä rivinä, kun se avasi kitansa ammolle hänet nähdessään.

– *Parvulus. Pikkuinen.* Pimeys kerääntyi ohuina suomuina ihon pinnalle. Taaksepäin sojottavat, lyhyet, tylpät sarvet kiittelivät liekkimeressä, kun se tuijotti saalistaan. Tuo hento ihmistaimen, lapsenkasvoinen olento, oli ollut pimeys, joka oli viikkokaupalla vetänyt häntä puoleensa kuin liekitön nuotio. Peto ojensi raatelukynnet toisiinsa kilisten kouransa ja tarttui ihmisolioon.

LUKU 1

Jackie Saratoga, FBI:n entinen tauluja kuunteleva taideasiantuntija ja nykyinen umpirakastunut yksityisetsivä ojensi kätensä ja varoen herättämästä elämänsä rakkautta veti peittoja ylemmäs, niin että se peitti Roberta Spencerin olkapäätkin. Robertan tasainen hengitys pyyhkäisi silloin tällöin hänen kaulansa kaartaa ja sai ihon kihelmöimään. Se oli hyvä tunne, todellinen, joka palautti hänet varjojen maasta, sai pysymään hetken ajan juuri siinä missä hän oli, parhaan ystävänsä ja rakastajansa vieressä kuuntelemassa hengenvetoja ja rauhallisia sydämenlyöntejä. Jackien poikkeuksellisen siniset silmät tarkkailivat hetken Robertan kasvoja, leuan selkeitä linjoja, lommolaan olevaa poskea ja pitkiä ripsiä, jotka piirsivät puolihämärässä matkustamossakin varjoja hänen poskipäilleen. Kastanjanruskeat hiukset olivat poikkeuksellisesti auki, joskin pyyhkäistynä osittain korvien taakse, niin etteivät ne valuneet nukkuvan asianajajan kasvoille. Jackie hengitti syvään sisään uneliasta marengin tuoksua, mutta huomasi sen houkuttelevuudesta huolimatta lipuvansa kohti pimeyttä.

Varjot hivelivät häntä, venyttelivät kantajastaan laiskasti, kokeilivat etäisyyksiä ja hivuttautuivat ihoa pitkin Jackien sisällä. Ne kutsuivat häntä nöyrästi, mutta nälkäisesti levittäen häpeilemättä viileää haluaan ja odottivat Jackien siirtoa. Hän katsoi niitä ihollaan, ehkä hiukan ihmeissään niiden määrästä, mutta vailla pelkoa. Ne tarvitsivat häntä, mutta hän ei niitä. *Ei nyt. Ei vielä.* Ne ujuttivat mieleen kuvia, välähdyksiä mustista siivistä ja terävistä kulma-

hampaista, kynsistä ja valuvasta verestä, muistoja, jotka eivät olleet hänen. Jackie ojensi kätensä, jäi epäröiden muutaman sentin etäisyydelle, veti kätensä takaisin ja vilkaisi kelloonsa.

– Voimisteletko? Robertan viileä ääni oli unesta tukkoinen, mutta hänen raollaan olevissa silmissään oli ilkkurinen kiilto.

– Laskeudumme puolen tunnin kuluttua, Jackie sanoi ja silitti hänen poskeaan.

– Mitä kello on täällä? Roberta kysyi ja nousi istumaan lähes sängyn asentoon venytetyssä ykkösluokan tuolissa. Hän otti lentoemännän tarjoaman lämmitetyn pyyhkeen. Hänestä tuntui kuin Lizin loukkaantumisesta ja Jackien salaisuuden paljastumisesta oli viikkoja, eivätkä ne vajaat yhdeksän tuntia, jolloin kone oli noussut San Franciscon lentokentältä ilmaan.

– Kohta yksitoista päivällä. Meitä ollaan kentällä vastassa.

– Tapaanko legendaarisen perheesi? Roberta kysyi luottaen, että pyyhe peitti riittävästi hänen huolestuneen ilmeensä.

– Osan ainakin, Jackie vastasi ja madalsi ääntään entisestään.

– Ensin saamme katu-uskottavan kopion Voynichin kirjasta.

– Onko se riittävän hyvä? Roberta kysyi ihmetellen rauhallisuuttaan.

– Toivottavasti se hämää heitä ainakin sen aikaa, että ehdimme ulos kirjastosta, Jackie kuiskasi takaisin ja raotti pyyhettä. – Olen tosin aika varma, että tämä valeasu ei ihan riitä.

– Pöljä. Roberta vastasi hymyyn ja painoi otsansa Jackien otsaa vasten. Hän luotti matkustamon hämärän tarjoamaan suojaan ja suuteli tätä hellästi, ennen kuin kysyi: – Me selviämme tästä, eikö niin?

– Meidän on pakko. Jackie katsoi häntä pitkään ja vasta kun Roberta katosi uudelleen pyyhkeen alle, uskalsi vilkaista toistamiseen käsiinsä. Tatuointeina piirtyvät varjot olivat vaivihkaa valuneet hänen sormenpäihinsä ja hyväilivät hajamielisesti hänen käsivarsiaan. Hirviö hänen sisällään halusi taas ulos, mutta kuunteli häntä. Jackie varmisti, että ne näyttivät nyt vain tavallisilta tatuoinneilta, ennen kuin katsoi ulos ikkunasta. Hän tarkkaili mietteliäänä vanhan kotikaupunkinsa esiin piirtyvää profilia.

LUKU 2

Alberto Celli oli lähes kaksi metriä pitkä pääasiassa sitkeiden lihasten, jänteiden ja nahan muodostama päästä varpasiin tatuoitu mies, jonka paksu rasta ylettyi auki ollessaan polvitaiveeseen asti. Pääasiassa se oleskeli palmikoituna muhkeana könttinä hänen takaraivollaan, kuten nytkin. Alberto seisoj saapumisaulassa kuulaansinisiet silmät saapuvia matkustajia pälyillen. Hänen kasvonsa olivat paljaat, parrasta oli jäljellä vain päivetyksen piirtämä selkeä raja ja pitkät pulisongit. Jackie Saratoga ei pitänyt parroista ja Alberto rakasti Jackieta. Yhtälö oli hyvin yksinkertainen, parranajokoneelle tosin hieman haastavampi. Hänellä oli mennyt melkein tunti aamusta partansa ajamiseen ja puoli tuntia teon selittämiseen pojalleen Alfredolle.

Alberto katseli muiden pään yli etsien sitä ainutlaatuista profiilia, jota oli ensimmäisen kerran katsonut kahdeksan vuotta sitten jalkakäytävän pinnasta. Jackien seurassa olleen erikoisagentin polvi oli ollut syvällä hänen lapaluidensa välissä ja Jackie itse oli kumartunut Alberton ylle, sillä aikaa kun erikoisagentti oli laittanut hänelle käsiraudat. Alberto oli briljantti viulunrakentaja ja vielä lahjakkaampi väärentäjä. Sattui käymään niin, että Alberton väärentämä Turner hävisi pidätyksen jälkeen ja Tate Gallery sai maksamansa käsirahan takaisin. Sen myötä Alberto oli vapautettu niin käsirau-doista kuin epäilyistäkin. Jackien ja Alberton välinen kunnioitus jäi ja kasvoi hiljaa ystävyudeksi. Siksi puolikuuro viulunrakentaja seisoj honteloine jäsenineen itselleen aivan liian varhaiseen aikaan ihmisvyrassa ja odotti.

– Jax. Alberto tarttui ojennettuun käteen molemmin käsin. Hän vilkaisi uteliaana Jackien vieressä seisovaa naista, jonka kasvonpiirteet viehättivät kuvanveistäjää hänessä. Jackiella oli reppu ja hänen viereensä pysähtyneellä naisella vain käsimatkalaukku. He seisoivat lähekkäin, kosketusetäisyydellä ja naisen kasvoilla oli viivähtänyt huikean hellä hymy, kun hän oli katsonut Jackieta. Ainoa joka katsoi Alberton karvaista naamataulua noin, oli hänen pieni vaimonsa, joka rakasti häntä kiihkeästi, täysillä ja ehdottoman varauksitta.

– Ehditkö?

– Tietysti. Alberto kaivoi maastotakkinsa tilavia taskuja ja löysi voipaperiin käärimänsä paketin. – Milady.

– Kiitos, Alberto. Jackie laittoi paketin reppuunsa ja käveli ulos terminaalista suoraan Bostonin kirkkaaseen aamupäivään.

– Miten voin auttaa vielä, *principessa*?

– Me etsimme erästä miestä, Jackie vastasi. He pysähtyivät Alberton vaaleanpunaisen skootterin viereen.

– Hyvää vai pahaa miestä?

– *Il peggiore. Pahinta.*

– Kuka on satuttanut sinua? Alberto oli kääntynyt heitä kohti ja katsoi ystäväänsä kasvot kiristyneinä.

– Ei minua, Jackie vastasi ja katsoi vierelleen. – Robertaa.

– Liziä, Roberta korjasi viileästi ja ojensi kulahtaneen valokuvan pitkälle miehelle. Roberta tuijotti miehen käsiä, kun tämä tarttui kuvaan. *Kuinka tavattoman sirot.* – Ystäväämme, jota ammuttiin päähän. Hän on elossa, juuri ja juuri. Roberta nosti katseensa miehen kasvoihin ja huomasi päivetyksen rajat. Se herätti hänessä kysymyksiä, kuten myös skootterin kulunutta istuinta peittävä räikeä kukkakangas.

– *Chi è questo? Kuka tämä on?* Alberto katsoi kuvaa ja laittoi sen sitten maastohousujensa reisitaskuun.

– Thomas Statton. Roberta oli kuunnellut tarpeeksi monta vuotta Jackien käheän äänen lausumia italialaisia lauseita arvataksaan oikein mitä mies oli kysynyt. – Hän oli siellä, kun Liziä...

Roberta päätti vetää syvään henkeä saadakseen vapinan pois äänestään, ennen kuin jatkoi: – Me haluamme miehen elävänä.

– Hyvä tarkennus, Alberto sanoi lopulta katsottuaan ensin pitkään naisen silmiin.

– Hän on todennäköisesti jo poistunut maasta, Jackie totesi.

– Mutta sekin auttaisi, jos tietäisimme, mitä kautta ja minne.

– Anna minulle päivä aikaa, Alberto pyysi. – Onko meillä sen verran ylimääräistä?

– Ehkä. En tiedä. Mitä olen velkaa tästä taidonnäytteestä? Jackie kysyi viitaten reppunsa sisältöön.

Alberto tuhahti vastaukseksi ja heilautti pitkän jalkansa skootterin yli. Hän laski rastanutturansa alemmaksi ja tunki päänsä kypärään.

– Poikani Alfredo valitsi tämän kukkakankaan kaksivuotiaana, viulunrakentaja sanoi vastauksena kysyvästi kohonneelle kulmakarvalle. – *A più tardi, bella. Näkemisiin.*

Jackie lähti kävelemään kohti lähelle pysäköityä tummansinistä Rolls-Roycea. Auton vieressä seisoivat univormuun ja koppalakkiin pukeutunut mies, joka avasi takaoven heidän lähestyessään.

– Rolls-Royce? Kuinka paljon minä oikeasti maksan sinulle? Roberta puuskahti mutta naurahti ääneen Jackien vilkaistessa häneen.

KÄSISSÄSI ON KIRJA, JOKA ANTAÄ SINULLE PIMEYDEN VOIMAT. USKALLATKO AVATA?

Jackie Saratoga, taidehistorioitsija ja entinen FBI:n asiantuntija, on juuri löytänyt rinnalleen rakkauden, kun hän joutuu keskelle outoa rikosvyyhteä. Mystisen käsikirjoituksen sivuja on kätkeyty vuosisatojen varrella eri puolille Eurooppaa, jotta sen omistajalleen antamat tuhoiset voimat eivät pääsisi valloilleen. Nyt Jackien on saatava sivut haltuunsa, ennen kuin ne joutuvat väärin käsiin.

*Varjojen saari on pakahduttavan jännittävä ja hersyvän nokkela kertomus pahuudesta, rakkaudesta ja oikeista valinnoista. Se on itsenäinen jatko-osa syksyllä 2019 ilmestyneelle *Salaisuuksien gallerialle*.*

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-1264-7